

отъ *ципоритъ* (смачканитъ зърна безъ со̀ка и заедно съ *чеп-китъ* добива се *ракия* (*ципори* излиза отъ *цѣпа*, *ципата* на гроздовитъ зърна; *ципоранъ* ще е старобългарското име на *ракаджия*), а отъ виното — *оцетъ* (отъ латинското *acetum*). Сѣда, въ който се изстудяватъ виненитъ пари носи друго българско име: *люлянка*¹⁾.

Съгласно статистиката за 1886 г. най-много лозя въ цѣла България имало въ Сливенския окръгъ: 77,096 дюлюма. (Следъ него идѣлъ Търновския съ 72,712 дюлюма, а трети подъ редъ Ст.-Загорския съ 56,042 дюлюма, а най-малко Софийския — 328 дюлюма лозя). Прѣзъ 1894 г. лозята въ Сливенския окръгъ намалѣли на 63,446 дюлюма, отъ които само на Сливенска околия се падали 21,661 декара лозя, повечето отъ които се падатъ на самия градъ Сливенъ (за сѣщото врѣме Ямболска околия имала 14,366 декара лозя, К.-Агашка — 11,953, Каваклийска — 12,035, а Котленска — 3,432 декара). По отношение стопанствуването съ лозя, на Сливенска околия се падали 6,720 собственици на лозя; на единъ собственикъ сръдно се падало 3·22 декара лозя, а самия градъ Сливенъ разполагалъ съ 14,480 декара лозя. Тия статистични данни (Германовъ, София, 1897 г.), колкото и да сѣ внушителни, не отговарятъ точно на действителността, защото събирането имъ почива на повърхностни и неточни сведения, а при това, свикнали подъ страха отъ нови даждия, хората се боели да изреждатъ точно имуществата си.

Стари Сливенци разправятъ, че най-голъмъ гроздовъ „бекетъ“ и най-много лозя имало въ Сливенъ до изселването на сливенци въ Влашко и Русия (1830 г.) Две трети отъ Сливенъ е билъ изселенъ (по даннитъ на разни пжтешественици Сливенъ около 1830 г. броялъ 22—25,000 жители). Преселенитъ оставили богатитъ си лозя на произвола, повечето отъ които се обърнали на „марашѣ“. Даже разправя се, че поразпаленитъ или „касѣнджиитъ“, за да не оставятъ лозята си въ турски или чужди рѣце, изкоренявали ги. Тѣй, или инѣче, трѣбва да се приеме, че следъ това преселване, половината, отъ Сливенскитъ лозя сѣ били опустошени, като безстопански. (Василъ Добреско, по родители отъ Сливенъ, виденъ днесъ предприемачъ въ Букурещъ, ме питаше, дали сега, ако дойде въ Сливенъ, може да използва богатитъ нѣкога лозя на баща си, и други негови мюлкюве! „Баща ми, казва той, наливаль ежегодно 20 шарпани грозде“²⁾).

¹⁾ Това е дървения сѣдъ, а медния цилиндъръ, който минава презъ него се нарича „*рѣжавъ*“.

²⁾ Споредъ думитъ на дѣдо Нойко, заселения въ Бесарабия вуйчо на Михаилъ Колони, който за услуги на руситъ прѣзъ „Батинъ навгасж“ (1810 г.) следъ като се сдобилъ съ земи, подарени нему (въ Бесарабия) „писалъ“ въ родния си градъ, да идатъ при него роднини и други лозари да насаждатъ тамъ лозя, защото Сливенскитъ лозари били прочути. Такива отишли, но лозята не „станали“, защото земята тамъ не мязала на Сливенската „изпечена“, която „нийдъ я нѣмало“.